

Åbo, den

Ärade sagesman,

Vi ber här att få sända Er frågelista Nr 29 för besvarande. Det är vår förhoppning att Ni skall finna tid och intresse att lämna oss de upplysningar Ni kan ge om de två ämnen som här berörs. Vi är tacksamma för varje liten uppgift som tecknas ned och sänds till oss. Den kan bli av mycket stort värde för de forskningar vi bedriver. Ert svar kan tecknas ned för hand på hurudant papper som helst och det kan lämpligen postas i det frankerade svarskuvert som här bifogas.- Som Ni ser gäller frågorna i grupp A (nedan) smörkärnande och handel med smör. Vi efterlyser särskilt förhållandena före mejeriernas tid eller i mejeriernas barndom. Vi vill gärna få in berättelser om hur man i hemmen tidigare kärnade smör och möjligen också bedrev handel med smör.- Frågorna i grupp B (på följande sida) berör odling av olika pälsdjur, särskilt mink och rävm. Vad som speciellt intresserar oss är att få veta när dessa näringsformer kom till Er trakt och hur de spred sig från en trakt till en annan. (Om odling av pälsdjur eventuellt inte alls har förekommit i Er trakt är vi glada över om Ni meddelar oss också en sådan upplysning.) Vi är ytterst tacksamma för om Ni vill berätta för oss det Ni vet om både mindre och större mink- eller rävfarmar som funnits och som kanske fortfarande finns i Er trakt.

Med tacksam hälsning

C. J. Gardberg
C. J. Gardberg
t. f. professor

A. Smörframställning och smörhandel.

1. Kan Ni berätta om hur man i Er trakt fordom hemma kärnade smör, hur arbetet gick till och vilka olika kärl och redskap som kom till användning? Hur ofta brukade man kärna smör i Ert hem? Vem utförde arbetet? Hur gick det till? Hur stora mängder var det fråga om? Hur mycket smör kunde man få av en bestämd mängd grädde eller mjölk? Hur varierade detta beroende på årstiden? I hurudana kärl och på vilket sätt brukade man förvara smöret?
2. Har man i Ert hem eller Er trakt i äldre tid brukat sälja hemkärnat smör? Hur stora mängder har man salufört? Var och hur har smöret sålts? Har det i Er trakt förekommit att man fört smör till något salutorg för att sälja det där? Har man sålt smör på någon bestämd marknad? Vilken då? Hur transporterades smöret till marknadsplatsen? På hurudant sätt förvarades smöret? Hur packade man in det vid försäljningen?
3. Kan Ni berätta något om den första mejeridriften på orten. Vem började med mejerirörelse i Er trakt? När började den? Var bedrevs rörelsen och hur var mejeriet inrättat? Vilka arbeten utfördes där och hur var arbetet ordnat? Vilka kärl och redskap nyttjade man? När började man med egentliga andelsmejerier i Er trakt?

A. Smörframställning och smörhandel.

1. Kan Ni berätta om hur man i Er trakt fordom hemma kärnade smör, hur arbetet gick till och vilka olika kärl och redskap som kom till användning? Hur ofta brukade man kärna smör i Ert hem? Vem utförde arbetet? Hur gick det till? Hur stora mängder var det fråga om? Hur mycket smör kunde man få av en bestämd mängd grädde eller mjölk? Hur varierade detta beroende på årstiden? I hurudana kärl och på vilket sätt brukade man förvara smöret?
2. Har man i Ert hem eller Er trakt i äldre tid brukat sälja hemkärnat smör? Hur stora mängder har man salufört? Var och hur har smöret sålts? Har det i Er trakt förekommit att man fört smör till något salutorg för att sälja det där? Har man sålt smör på någon bestämd marknad? Vilken då? Hur transporterades smöret till marknadsplatsen? På hurudant sätt förvarades smöret? Hur packade man in det vid försäljningen?
3. Kan Ni berätta något om den första mejeridriften på orten. Vem började med mejerirörelse i Er trakt? När började den? Var bedrevs rörelsen och hur var mejeriet inrättat? Vilka arbeten utfördes där och hur var arbetet ordnat? Vilka kärl och redskap nyttjade man? När började man med egentliga andelsmejerier i Er trakt?

B. Odling av mink (och räva).

1. Har man i Er trakt odlat räva, mink eller andra pälsdjur? Vilka djur har man odlat och förekommer odlingen fortfarande? Vem var den första i Er trakt som började med odlingen? Vem var den första som skaffade sig minkar i Er trakt? Var det en enskild person som började med minkodlingen eller bildade man bolag? Vilka var i så fall med i bolaget? Vilket år började man med minkodlingen? Om man haft rävfarmar i Er trakt, när började man i så fall med denna näringsform?
2. Känner Ni till hur man kom på idén att odla mink eller räva i Er trakt? Har odling av pälsdjur eller pälsberedning i allmänhet eventuellt en gammal tradition i Er trakt? Fanns det enskilda personer eller organisationer som spred intresset för pälsdjur i Er trakt? Berätta i så fall närmare om denna verksamhet. Hade man i Er trakt en rävfarm eller annan pälsdjursodling innan minkodlingen började? Hade de första minkodlarna någon förkunskap om odlingen innan avelsdjuren anskaffades eller fick man lära sig minkskötseln efter hand? Berätta allt Ni känner till om hur minkodlingen började och spreds i Er trakt.
3. Känner Ni till hur man hade möjlighet att anskaffa föda för rävarna eller minkarna i äldre tid? Hur är denna fråga ordnad i dag? Vilka slag av föda förekom tidigare och vilka förekommer i dag? Hur stora mängder går det åt för ett bestämt antal minkar eller rävar? Hur ställde sig kostnaderna för fodret tidigare och hur är det i dag? Hur var kostnaderna uppdelade mellan medlemmarna i ett bolag? Hurudan var arbetsfördelningen i bolaget? Hade man inom bolaget en skriftlig överenskommelse? Finns en sådan fortfarande i behåll? Anlitade man i dag ett centralkök eller centralt fryseri? När grundades sådana inrättningar på orten och av vem? Nämn om möjligt namn och adress på ägaren eller ägarna. Varifrån fick eller får fryseriet sin råvara?

4. Kan Ni berätta om hur de första mink- eller rävodlingarna i Er trakt såg ut? (Rita om möjligt en enkel skiss av hur man hade det ordnat och ange hur stor rörelsen var.) På hurudan mark hade man burarna och hur såg de ut? Hade man gjort dem själva eller kunde de köpas? Hurudana kärl använde man och hurudana redskap? Berätta om moderniseringar som skett i fråga om dessa artiklar.

5. Känner Ni till hur man avlivade mink eller räv tidigare och hur går det till i dag? Vem utförde avlivningen och vilka redskap nyttjades? Hur tog man skinnen av djuren? Vilka redskap användes vid pälningen tidigare och hur ser redskapen ut i dag? Berätta vad Ni vet om hur man beredde skinnen tidigare och hur detta arbete är ordnat i dag? Vilka är de viktigaste arbetsmomenten och vilka redskap nyttjade man? Hur avgjorde man skinnens kvalitet? Hur var försäljningen ordnad tidigare och hur är den ordnad i dag (berätta i korthet det Ni känner till). Hur var det med förtjänsten förr i tiden? Vilka risker måste man räkna med då man startade en räv- eller minkodling? Vilka fördelar innebar dessa näringsformer? Är riskerna och fördelarna i dag desamma? Berätta vad Ni känner till om minkodlingar eller rävfarmar som förekommit och eventuellt fortfarande förekommer i Er trakt.